

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben neszre uordca:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 22.

A mandátum-vadászat.

Iszonyu az a tolakodás, hajsza és licitálás, mely a mandátumok elnyerése körül az egész országban látható.

Különös a kormánypárt, mely a hatalommal és tele pártkasszával rendelkezik, kétszázal több jelöltet bocsátott erre a szegény országra, mint a hány választókerület van összevéve. Kormánypártiak állanak kormánypártiakkal szemben és háznak, korcsmálnak, hogy a gyöngye választókat lekapják a tiz körmükről. Nem hogy megnyerjék őket a pártprogramnak, hiszen a kormánynak elve nincs, a pártjának meg csak husos fazeka van, az egymással szemben álló kormánypárti jelölteknek pedig csak strébersége van. Szavazz és fuss, majd megfizeted.

Személyes, de annál ocsmányabb harcz ez, melynek megfajtése nagyon könnyű.

Egy képviselői mandátum pénzbeli értéke az ötesztendő országgyűlési ciklus alatt éppen tizenhatezer forint. Ennyi az összege ötesztendő alatt a 2400 forintos tiszteletdíjnak és a nyolczszáz forintos lakáspénznek.

És ezért nem is kell dolgozni. Akár Budapesten elmulatja ezt a szép összeget a kormánypárti képviselő, akár pedig a vidéken kártyázza el; azzal nem törődik senki. A kormány csak azt követeli tőle, de ezt azután nagyon komolyan, hogy

fontos szavazáskor ott legyen az ország-házban és adja be az »igen«-t a kormány javára. Így történt meg, hogy egynémely kormánypártiak, mikor a képviselőház elnöke az ellenzék indítványára igen-nel szavaztatott, tudatlanságból és megszákból, ekkor is igent mondtak.

Emellett a kormánypárti képviselő mindennemű kedvezményben részesül. Kap vasuti konczessziót, dohánytermelési engedélyt, vállalatához segélyt; van befolyása minden hivatalra, amit ügyesen gyümölcsöztet és a többi, meg a többi, aminek se vége, se hossza, amíg bele nem tolakodik valamely bankhoz, sőt sok bankhoz is igazgató tanácsosnak, vagy ha már minden kötél szakad, fogházfelügyelőnek Illovára, vagy tanfelügyelőnek ide meg amoda.

Pompás üzlet ez a kormánypárti képviselői állás: neki áll a világ, csak a kezét kell kinyújtania és potyog belé az áldás, mint ősszel a gyümölcs.

Hát a választók? Ezek meg fizetnek mint a köles, miután annak idején a kormánypárti jelöltre szavaztak, mint a parancsolat. Hiába panaszkodnak ezután; legfőlebb kinevetik őket, amint illik is, mert aki kormánypárti jelöltre szavaz, az nem is érdemel egyebet annál, hogy miután mint a lónak egy kis zabbal meg itókával kitorölték a szemét, azután pedig megsuhogtassák a hátán az ostort.

Amilyenek a választók: olyanok azok is, akik képüket viselik a törvényhozában, meg ott is annál a jászolnál, ahol aki birja marja.

Ilyen az alkotmányosság ma Magyarországon. Vesztegetés, itatás-etetés, félrevezetés stb.

A kérdés csak az lehet: ki bűnösebb? Az, aki minden megengedett és meg nem engedett uton hajszolja a mandátumot, hogy aztán megfesse, mint a borjus tehenet, — vagy a választó, aki rá megy a lépre.

E fölött lehet sokat vitatkozni.

Ámde a felől már nem lehet kétség, hogy az a párt, mely ily uton-módon jut a mandátum birtokába, nem képviseli az országot, nemzetet, hanem saját önös érdekeit s céljait.

Az a parlament pedig, mely így verődik össze, nem jobb egy közkereseti társaságnál.

Hogy is lehessen tekintélye fölfelé, hogy részesüljön tiszteletben alulról, ha a mandátumok erőszakkal és pénzzel megszerezhetők.

Ki ad többet ezért a parlamentért... Egy, kettő, senki többet; harmadszor... Itt van, fogja a kötőféket és vezesse el.

A képviselő így jut mandátumhoz, a kormány törvénygyártó gépezethez; a választó pedig a kótyavetyéhez, melynél elviszik utolsó tehenét, de még a párnát is feje alól.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Örményország.

— A „Kath. Hitterjesztés Lapjai“ nyomán. —

A legrégibb keresztény népíránt érdeklődik a kath. világ, ámbár az örmények többsége ezer év óta nem él egységben Krisztus igaz egyházával.

Amiből az örmény nép oly sokszor kivette részét a véres üldöztetés közelebb ismét súlyosan nehezedik a sokat zaklatott nemzetre.

Közlöttük egyes részleteit az előfordult vérontásnak, melyet az örmény mohammedánok elkövettek Örményország keresztény lakosain; érdekelti fogja tehát olvasóinkat ez országnak rövid ismertetése.

Örményország Elő-Ázsia fensikjének azt a részét foglalja el, mely a k. h. 52—68 és az é. sz. 37—41-ik fokai között fekszik. Ennek a 150 ezer □ km. területnek határai: éjszakra a régi Pontus, keleten Perzsia, délről Mezopotámia, nyugaton Kisázsia. Éghajlata szelid és egészséges éjszakra és nyugaton hűvös, keleten és délen enyhe, sőt meleg is. Általában az egész ország termékeny; ami föld parlagon hever, csak azért terméketlen, mert hiányzik a munkás kéz; alig van a termelésnek ága mely itt haszonnal nem járna.

Az ország ősrégi felosztás szerint ma is Kis- és Nagy-Örményhonból áll. Nagy-Örmény-

hon vagyis a tulajdonképeni Örményország az Eufráttól keletre, a másik nyugatra fekszik. Nagy-Örményországnak nevezetessége az Ararat hegység melyet az örmények Mászisz* a törökök »Agher Dagh« (meredek hegy), a perzsás »Kuh-i-Nuh« (Noé hegye) név alatt ismernek; mellékesen említjük, hogy Khorenei Mózes, a hirneves örmény történetíró tudomása szerint az Ararat név nem a hegységet illeti meg, hanem azt a síkságot, melyen Arái nevű örmény király elesett az Asszírja ellen vívott csatában; ugyanis Ararat a. m. Arái árad (Arái sok vére ömlött).

Az »örmény« név az örmények szerint Armenáktól ered, aki a vízözön után a Eriván völgyben telepedett meg; atyja Háik volt, azért nevezi magát a nép ezen a néven. Azonban a Dárius-féle fölíratokban Örményhon mint tartomány szerepel Arminigya név alatt, eredetileg tehát Ar-Minni (a Minni törzs hegye) lehetett; ezt a törzset említi is Jeremiás próféta: »Szólítsák föl ellene Ararat, Menni és Ascenes királyait.« (51, 27.)

Örményország földrajzi helyzeténél fogva olyan éghajlattal bír, minővel az olasz, görög és spanyol félszigetek, de a felületnek magassága és mélysége szerint vannak hóvidékei és tropikus részei is. Az Ararat hegység 4—5 ezer méter magas, ellenben a Káspitenger felé huzódó síkság alacsonyabb a tenger tükreknél. Ebből magyarázható meg, hogy p. o. Diarbe-

* Armájisz örmény királynak Amászia fia saját nevével »Mászisz«-nak nevezete.

kirben a napsugarak megolvastják a kupolák érc tetőit, az ország más részeit pedig fél-éven át hó borítja. A télen utra induló karaván bundákkal látja el magát, nehogy megfagyjanak emberei a hősivatagban, a hol a szélvész, vagy hózuhatag százkantint temeti el az utasukat. Már Strabo említi, hogy a vihar és hózuhatag által eltemetett utas ruddal töri át a hó szemfüdelét, így adván tudtul a mentőknek, hogy a hőtömeg alatt emberélet viaskodik a halálal. Ily módon szabadult meg egykoron a csecsemő Szánádrug király, miután három nap lebegett élet-halál között dajkája emlőjén; Dirán nevű unokája nem volt ily szerencsés, mert a hó alatt lelte sírját, miután 20 évig uralkodott. Az utasok megmentése végett menházakat emeltek a legveszélyesebb pontokon. Az örmény télnek szigorságát Aranyszájú sz. János is átszenvedte, midőn Eudoxia császárnő számkivetésbe hurczoltatá.

Örményhon hegyvidéken nem enyhébb a tél, mint az Alpeseiken vagy az Északi-fok körül; ez azért meglepő, mert ugyanakkor az ország más részeiben enyhe, sőt tikkasztó a hőmérséklet. Így p. o. Szivász*, a régi Sze-

* E várost Methridates Eupator alapítá Eupatoria név alatt; később Pompejus tiszteletére Megapolis (a nagynak t. i. Pompejusnak városa), majd Szebasztosz (a fölséges) lett. Örményül: Szjévaszt, törökül Szevász. Fekszik a Kizillrmak (régii Halysz) partján; székhelye Szevász vilajetnek lakosainak száma 50.000. A 156-ik lap rajza a város környékét ábrázolja. Itt történt, hogy Timur mongol császár a város bevételét után 1401-ben 4000 örmény lovas elevenen temettetett el.

„Bánffy Kossuth et Cie“ cég.

A hivatalos presszió minden kiképzhető eszköze, kezdve a vesztegetésnél és végezve a Mannlicher-golyónál, működésbe lépett s már nagyban dolgozik, hogy a kormány számára kiereszkolja a többséget.

A mit pedig se főispáni mindenhatóság, sem a Mannlicher-től való félelem nem tud elérni, azt elérik majd árulással. A mire már eddig is gyakran rámutattunk, hogy a Kossuth-párt a kormánnyal paktálva, az ellenzéki pártokat kijátszotta s néhány kerületért a kormány uszályhordozójává szegődött, az most mint kétségbevonhatatlan tény áll a megdöbbenő nemzett előtt. A M—g tegnapi száma erre vonatkozólag írja:

»Indicziók, sőt bizonyítékok vannak rá, hogy a kormány s a Kossuth-párt közt paktum van. Ennek a paktumnak a tartalma az, hogy ott hol a kormánypárt a maga erejéből nem próbálhat szerencsét, átalakul ad hoc Kossuth párttá s a hol a Kossuth-párt nem próbálhat a maga erejéből szerencsét, átalakul ad hoc kormánypárttá, mind a kettő elvei fentartásával s mind a kettő az igazi ellenzék megbuktatására. Igaz-e ez, vagy sem? Tessék erre határozott, kerülgetés nélküli feleletet adni! Kossuth névnek, a melynek nagy tőkéjére nemcsak neki, hanem a nemzetnek is szüksége van.

Hogy miként dolgoznak egymás kezére a kormány és a Kossuth-párt, erről a következő eset is tanuskodik:

Hajdu-Szoboszlón — mint a M—g írja — a kormánypárt Polónyi Géza ellen Eötvös Károlyt léptette fel Kossuth-párti programmal. Eötvös a jelöltséget csak akkor fogadta el, mikor Kovács Gyula, a kormánypárt elnöke, aki Eötvösnek a jelöltséget felajánlotta, tudtára adta, hogy Dégenfeld gróf főispán megígérte, hogy Polónyi Géza Kossuth-párti ellenjelöltjének nem kell választási költségről gondoskodni.

Választási mozgalmak.

Hegyen-völgyön lakodalom.

Biharmegyében a jelöltek faluról-falura. házról-házra járnak korteseikkel a kocsmárosok legnagyobb örömeire és ismételik a már egyszer ledarált mondókájukat.

Mi nem követjük őket lépten-nyomon. Minek is? Egyforma és óráról-órára ismétlődő játék az a választókkal és az ország érdekeivel. Komédia, melylyel önös céljaikat leplezik.

*

bászthe, vidékét hó borítja, midőn Trapezuntban a narancsfa virágzik, Moszulban pedig jéggel hűtik az italt.

A hegyvidék nyáron kellemes tartózkodási hely; enyhe és fertőzetlen levegője, tiszta vize szinpompás növényzete, izletes gyümölcsök sokféle Szemiramisz királyné óta csalogattak ide nyaralni koronás főket. A Ván tó és város mellett épült várkastély 300 láb magas kőszálon állott, csakhogy 5000 láb magas az a fensík, melyből ez a kőszál magányosan kiemelkedik; ez lehetett Szemiramisz első nyaralója ha alapos az örmény hagyomány, mely Vánt Szemiramakert (Sz. építménye) név alatt ismeri.

Az örmény hegyvidékekről lehúzódnak az állatok telelni a síkságra; ilyen az Araxes által átfolyt Monghi pusztá vagy mezőség, mely nyáron ösztövére mezőjében csak mérges kígyókat rejteget; tapasztalta ezt Pompejus, kinek selegéből többet pusztítottak el a csuszó-mászó férgek, mint az ellenségnek fegyverei; ez a síkság a tél és nyár között jó legelő, melyen a mongolok szerették ménéseiket hizlalni; a nyár közeledtével beállott forróság elől a mongol főurak fülhúzódtak az erdős magaslatok hűvös árnyékába.

Itt állott egykor A b a g h a k h a n fényes várkastélya, mely terjedeleme városnak is beillett; a római legiók is itt kerestek enyhülést fárasztó táborozás után; nagyon valószínű, hogy sz. Expeditus vértanu is itt üdült

Tudósításaink a tegnapi napról így szólnak:

A székellyhidi választó-kerület az egyetlen Biharmegyében, ahol a kormány nem állít jelöltet, hanem két ellenzéki fog egymással harcolni. Kiss Albert 48-as jelölt mellett különösen a diószegi választók, állanak s október 24-én a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén Kossuth Ferencz is jelen lesz és felhasználja az alkalmat, hogy Kiss Albertet ajánlja.

Aligha nem Tapolcaza esete fog ismétlődni.

F á y agrár-párti sorba járja a községeket s igyekszik a földmives gazdák szájaize szerint beszélni. Diószegen alig van hive, de a többi községekben erősen áll.

Agyonvert választó.

A székellyhidi kerülethez tartozó *Er-Adony* községben már meg van az első áldozata a választási harcoknak.

A Kiss Albert és a F á y András pártja a legellenségesebb állást foglalják el egymással szemben.

A kortesek egyik részén sem kimélik a pénzt s a kocsmában folytonosan tivornyáznak.

Tegnapelőtt, kedden a nagy kocsmában ismét tömve volt s a berugott emberek a bortól tüzelve, összekaptak. A verekedésnek az lett a vége, hogy egy R á t o n y i József nevű fiatal földmives gazdát agyonütöttek.

Midőn látták, hogy a szegény ember meghalt, széjjelfutottak.

A csendőrség szigorú vizsgálatot indított a gyilkosok kinyomozása iránt.

*

Az ország különböző részeiből vett tudósításaink arról győznek meg, hogy eddig a néppártijelölteken kívül negyvenhat ellenzéki jelölt magáévá tette a revíziót.

*

A tenkei kerületben Blaskovits Sándor szabadelvűpárti jelölt folytatja körutját. Utóbb Olesán, Ökrösön és Krajován tartotta meg programbeszédét, a választók csekély részvételével.

Nagy óvációkkal fogadták Beélben, a hol a program-beszéd után 200 terítékű bankett volt. Minden községben románul is tolmácsolják a választóknak a program-beszédet, és minden községben banketteznek.

A ráczalmási kerület jelöltje, Esterházy Miklós Móricz gróf megkezdte körutját. Programbeszédében kijelentette, hogy míg ilyen lelkiismeretlen kormány van uralmon, addig a kinevezés jogát a kormányra ruházni nem lehet, mert ez a kormány csak azokat nevezné

ki, a kik az ő érdekeit támogatják s nem azokat, a kik a nép érdekeit támogatják.

A zurdnyi kerület néppárti képviselője-löltje ifj. Zichy János gróf, Féltorony. Boldogasszony, Pátfalu, Gálos és Védény községeket látogatta meg. Mindenütt nagy néptömeg bándériummal, zeneszóval, zászlókkal és éljenzéssel fogadta. Programbeszédét a választópolgárok helyeléssel, majd szünni nem akaró éljenzéssel fogadták. Ifj. Zichy János gróf ellenfele Pogány, kinevezett helyettes alispán. Ennek bukása, dacára a közigazgatási tisztviselők mérhetetlen pressziójának, biztosra vehető.

A vávecsei választókerület néppárti képviselője-löltje Prohászka Ottokár dr. most tartotta Moosonok és Királyi községekben programbeszédet s ezzel a kerületben körutját befejezte. Prohászka dr. utja valóban diadalutnak mondható; s bár szemérmetlen módon megkezdették ellene a korteskedést a szabadelvű világ kufárok, bár erőszakhoz fognak a liberális rablólovagok: Prohászka győzelme a vávecsei választókerületben biztosítottak mondható.

Német-Lövön a néppárt cserben hagyta Nagy Istvánt és Páder Rezső horpási plébánost proklamálták képviselőjelöltné.

A csornai kerületben Rakovszky István most teszi körutját; meglátogatta a kerület községeit és mindenütt a legünnepélyesebben fogadták.

Zimándy Ignác a vadli kerület néppárti jelöltje most tartotta programbeszédjét Török-Bálinton, Diósdon, Tárnokon, Erden. Zimándy Ignác arra figyelmeztette hallgatóit, hogy tiszteljenek minden pártot és csak azokat vessék még — tartozzanak bármely pártához — a kik meg hagyják magukat vesztegetni.

Lippáról írják: E hó 18-án tartotta meg Zselénszky Róbert gróf nemzetipárti képviselő-jelölt, városunkban programbeszédét, a melyben kijelentette, hogy az egyházpolitika revízióját teljes erejéből támogatni fogja, ha a választók benne helyezik bizalmukat.

A kormány egy nő ellen.

Alsó-Kubinban lövetett a kormány az aszszonyokra, Vas-vármegyében a tanítónőkkel akarna hasonló módon elbánni. Höffer Róza lukácsbázai tanítónő, a ki ott már 18 év óta dicséretesen működik és a ki soha politikával nem törődött, gyanússá lett Halász Ferencz tanfelügyelő előtt azzal, hogy gyakrabban bejár Kőszegre, meglátogatni rokonait. A tanfelügyelő szerint ez nem történhetik más okból, csupán azért, hogy a tanítónő korteskedik a néppárti jelölt mellett és izgat a kormánypárti ellen. Hivatalosan meg is fenyegette.

a »legio fulminatrix« * keresztény harcosai-val, kiknek parancsnoka volt.

Az Ararát törzséből kiágazó heglánczok egyike ugy szeli keletről nyugatra Örményhont, hogy az éjszaki résznek vizei a Fekete- és Káspi-tenger, a déli részén pedig a Közép- és Perzsa-tenger felé sietnek. Különben az Ararát csak egy tagja annak a roppant hegységnek, mely ágaival Ázsiát egész hosszában behálózza. — Az Ararátot kívül még a Kaukáz és Taurusz is juttat Örményhonnak másodrendű hegységeket. Általában az örmény hegyvidék föltülmulja az Alpeseket és Pyreneéket mind az alakok sokfélesége, mind tömeg nagysága által. Meggyőződik erről, aki Mezopotámia síksá-

* Helyesebben »legio fulminata vagy fulminea« (viamos ezred). Ezt a nevet viselte Márk Aurél óta »Legio quodecima gemina«, mely legénységét Malacia örmény város környékén toborozta és keresztényekből állott. Midőn Márk Aurél 174-ben a mai Esztergom közelébe a kvádok és markomonok sergestül körülzárták, a legio fulminatrix imádságra Isten a szomjazó római seregnek esőt adott, az ellenséget pedig villámokkal sújtotta. A Márk Aurél tiszteletére emelt emlékoszlop kövé vése ábrázolja ezt az eseményt avval a különbséggel, hogy jupitert tünteti föl mint esőt ajándékozó és villámokat szóró jötevőt. Van a »legio fulminatrix« név eredetétől még egy hagyomány: Krisztus Urunk idejében a jeruzsálemi helyőrséget az említett legio szolgáltatta; midőn Pontius Pilátus helytartó a kinszenvedés husvétjára Jeruzsálembe ment katonai kíséretéhez e szavakkal fordult volna: »Kit fog sújtani a villám, mely kezembe adatott?« — Szent Expeditus vértanu a Malaciában állomásozó »legio fulminatrix« parancsnoka volt; emlékéét ápril 19-én ünnepli az egyház.

gáról nézi az örmény hegységet vagy pedig a Fekete- és Káspi-tenger fensíkjáról, mely maga is 6000 láb magas. A hegységnek Masszisz vagy Nagy-Ararát nevű csúcsa 1500 lábbal haladja meg a Mont-Blankot. A Nagy-Ararát, mely három oldalon szabadon áll, az Araxes síkságából 5163 m. magasra emeli valaha erdős, ma ősz fejét, melyen 50 mérföld távolságra látszik az örökös hó.

A Kordillerák és a Himalája magasabb csúcsai mellett az Ararát az által lep meg, hogy társak nélkül magában komorkodik. Ősz feje ríktől ellentétet képez sötét oldalával, ha ezekről leolvadt a hólepel; tudunk kell ugyanis, hogy az Ararátot csak 4000 m. magasságon tul borítja örökös hó; az alantabb eső részek, leszámítva néhány hasadékok, évenként megszabadulnak a jég és hó páncczájától.

De hova lesz a roppant víztömeg? A jó Isten gondoskodott, hogy el ne borítsa. Össze ne tépje az egész országot. Az örmény hegység hasonlít domboru paizshoz, melyről négy tengerbe folynak szét a vizek. Mivel az olvadás hirtelen történik, a népnek gondoskodnia kellett, hogy a termeléshez szükséges víz rendelkezésre álljon; ezt elérni csak víztartók és csatornák építése által lehetett. A vízipítés művészetében oly sokra vitte az örmény szorgalom és leleményesség, hogy nemcsak csatornákkal behálózta az egész országot, hanem, ahol a szükség parancsolta, még a folyók medre alatt is elvezette a vizet; az örményeké a di-

Apponyi Albert gr. a Bánffy-kormányról.

A nemzeti párt vezére tegnapelőtt Székely-Udvarhelyt járt az ebben a kerületben fölépített László Mihály nemzeti párti jelölt ajánlása céljából.

Ez alkalommal következőleg nyilatkozott a helyzetről.

Az igazság fegyvereivel küzd, éppen azért, mert közéletünk telve van hazugsággal. A törvényekben minden meg van írva szépen, jól, az életben azonban az ellenkezőt látjuk. Látjuk például azt, hogy még a törvények Ausztriának és Magyarországnak közös uralkodóját ismerik ugyan, de külön-külön udvartartást rendelnek a fejedelemnek mindkét államban, tényleg Magyarország nem nyer önálló kifejezést az udvartartásban. Az osztrák császárnak Magyarországon csak fiókháztartása van, mint a nagy boltosnak főüzlete mellett a mellékutczában fiókja. Kell-e ennek találhatóbb illusztrációja, mint az orsovai ünnepély lefolyása, a hol a magyar pénzen, magyar fáradsággal, munkával végzett nagy mű felavatásánál a király tanácsosai az uralkodó szájába olyan beszédet adtak, a mely meg sem emlékezett az önálló Magyarországról. És ott lenn Orsovánál nem láttuk a magyar király hajóján a magyar lobogót. A törvény szól a magyar hadseregről. Amde hol a magyar hadsereg? Szólnak a törvények önkormányzatról, de tényleg miben áll az? A hivatalnokok erőszakoskodásából. (Zajos helyeslés.)

Mondják, hogy van alkotmányunk, mondják, hogy a nép maga választja képviselőit. Ez a legoescmányabb hazugság. A minap láttam egy ilyen választási szatirát. A kormányparti jelölt bevonult a szolgabíró kocsján, kísérték a hivatalnokok, körjegyzők s a nép? A nép nem volt sehol. Ez a hivatalos alkotmányosság Magyarországon. Nincs vérlázítóbb valami, mint hogyan huzdolják nálunk a hivatalnokot meggyőződése ellenére szavazni. Az ilyen rendszert el kell pusztítani. Hatóságaink pártosok. Másképen járnak el a polgárral szemben, ha kormányparti, másképen, ha ellenzéki. Szabad választás Magyarországon nincs, mert a csendőrkísérettel választott képviselők nem reprezentálják a nép akaratát, szándékát, úgy hogy még a törvény is, a mit az ilyen módon választott képviselők alkotnak, nem egyéb, mint hazugság. (Zajos taps.) Elmondja, hogy Székely-Udvarhelyre jövet egy ellenzéki kerületen jött keresztül, megkérdezte az emberektől, ki az ellenjelölt. Egy választó így felelt: A tokány! (Derűtségek.) Nincs rutabb valami, mint a meggyőződést áruba bocsátani; a ki szavazatát eladja, olyan, mint a sikkasztó, nem érdemli meg, hogy gyermeke tisztelje, mert hitvány áruba bocsátja a szabadságot, a mit őkseink szereztek. (Tetszés.)

És mégis szabadelvűnek nevezik ezt a rendszert és szabadelvűnek nevezik, mert megalkották az egyházpolitikai törvényeket. Szóló tagadja, hogy a kötelező polgári házassághoz a szabadelvűségnek köze van. Ezzel az egyházpolitikával csak takargatni akarják azokat a bűnöket, a melyeket a szabadság ellen elkövettek. Szóló ellenezte az egyházpolitikát, mert féltette tőle az ország békéjét; a következmények azt mutatják, hogy igaza volt. Nem vagyunk mi ahhoz elegendők, mi magyarok, hogy egymást rontsuk, inkább vissza kellene állítanunk azt az időt, a mikor a katolikusok sikra szálltak a pretestáns autonómia mellett. A fennálló törvényeknek eltörlését, a revíziót nem kívánja, de igenis óhajtja szóló a régi szellemek helyreállítását, hogy állítsuk helyre felekezeti különbség nélkül a testvériséget. (Zajos tetszés és helyeslés.)

A kiegyezési kérdésekre vonatkozólag így nyilatkozott: »Az új kereskedelmi és vámszerződéssel újra megkötik kezünket. Ausztriától drágán fogunk vásárolni és kénytelenek leszünk neki olcsón eladni. Nyakunkra hozzák az osztrák ipart (Felkiáltások: Gyalázat!) A kvóta emelését avval okolják, hogy Magyarország gazdagabb lett, holott gazdagabb lett csupán a spekuláns, a ki a szegény ember buzájának árát lenyomta. A kormány pedig beadta a derekát és a kvótát fel fogják emelni és ezzel együtt a szegény ember adóját. Azért teszi azt a kormány, mert Bécsből ráparancsoltak, mert hiszen a magyar kormány nem egyébb, mint mint a bécsinek budapesti helytartótanácsa. Ezért kell helyreállítani az önálló magyar korona fényét, ezért kell helyreállítani a magyar hadsereget. (Tetszés.)

Bánffy báró miniszterelnök úgy nyilatkozott: Magyarország önérzete sem engedi, hogy kiartassa magát Ausztriától. Ugyan hol volt Bánffy bárónak az önérzete akkor, a mikor olyan lépcsőn jutott a hatalomra, hogy Kossuth Lajos tametése elől megszökött, hol volt önérzete, a mikor Zágrábban megsértettek a magyar zászlót, a melyért őkseink vérüket hullatták s nem tanácsolt a királynak olyan szót, a mely a bűnöket a porba sújtta, hol volt a miniszterelnök önérzete, a mikor Belgrádban előléptették azt a hivatalnokot, a ki a magyar zászlót meggyalázta? Azt is mondták, hogy Mátyás király Bécsből kormányozta az országot. Szóló aggódik Bánffyért, a ki taián Mátyásnak hiszi magát. Mi azt akarjuk, hogy bennünket Magyarországról kormányozzanak. A mostani kormányférfiak — így végezte beszédét — bűnösök a dinasztia, bűnösök a nemzet, bűnösök az alkotmány ellen.

Apponyi heszéde után perczekig tartó viharos éljenzés és taps hangzott fel.

Magyar nők tiltakozása.

Alább örömtelt meglepéssel közöljük a székelyhidi róm. kath. nők névsorát, kik az os-budavári merénylet ellen tiltakoznak és a szent kereszt megcsufolásával elkövetett botrányért elégtételt követelnek.

Özv. Jerának Antalné, Sebeny Jánosné, Sebeny Emma, özv. Várszeghy Lajosné, Salamon Józsefné, Nemeskéri Kiss Eduárdné, Nemeskéri Kiss Ida, dr. Garán Jánosné, Nemeskéri Kiss Ilona, Garán Ilonka, Türmenstein Györgyné, Türmenstein Erzsike, Zalay Sándorné, Somberg Mária, Fried Vilmosné, Luttováth Józsefné, Horváth Málka, Schwarzen Emilné, özv. Nagy Sándorné, özv. Czincz Györgyné, Czincz Erzsike, Erdélyi Györgyné, Nagy Györgyné, Szőnyi Sámuelné, Szőnyi Sámuel, Szőnyi Erzsébet, Györfy Zsuzsanna, Fazekas Lajosné, Fazekas Giza, Balogh Mihály, Balogh Mihályné, Kiss Rozália, Bauer Terézia, Hampel Mariska, Zombori Ilona, Hampel Emilia, Baucsek Etelka, Sichmánek Julia, Balogh Erzsé, Tóth Anna, Jock Juliánna, Kelemen Éva, Kövér Juliánna, özv. Szabó Anna, Ditrik Mária, Paizs Mária, Paizs Erzsé, Rentyk Mária, Balázs Erzsébet, Antal Mária, Heperger Teréz, Kerekes Mária, Kákes Mária, Tóth Mária, Fazekas Mária, Kákes Juliánna, Kelemen Borbála, Kozma Juliánna, Tóth Erzsébet, Szabó Borbála, Oláh Mária, Horváth Sándorné, Tattai Borbála, Jock Mária, Melnicsek Mária, Perm Juliánna, Biatzofszky Lajosné, Biatzofszky Mariska, Jerának Gizella, Varró Józsefné, Varró Mária, Varró Juliska, Szamos Erzsébet, Szamos Juliánna, Szamos Józsefné, Szabó Anna, Vas Anna, Vas Erzsébet, Vas Margit, Ditrik Anna, Nagy Juliánna, Will Veronka, Tóth Mihályné, özv. Horváth Sándorné, Kelemen György, Gődény Juliánna, Nagy Anna, Nagy János, Fazokas Erzsébet, Tatai Imre, Herczog Jánosné, Kindili Erzsébet, Oláh Gáborné, Holeczman K.-né, Deutsch Emilia, Holeczman Francziska, Holeczman Mariska, Molnár Mihály, Szécsi Matild, Aszódi Emma, Vasadi Agnes, Deutsch Anna, Özv. Deutsch Józsefné, Nagy Lajosné, Szabó Józsefné, Oláh Józsefné, Poháti Erzsébet, Szabó Jánosné, Lengyel Károlyné, Tatai Juliánna, Fazekas Jánosné, Fazekas Sándorné, Csizsor Juliánna, Kelemen Mihályné, Szamos Józsefné, Kelemen Katalin, Zzamos Juliánna, Szamos Istvánné, Szamos Jánosné, Szabó Sándorné, Ditrik Erzsébet, Balogh Mihályné, Bende Nária, Balogh Ferenczné, Balogh Balogh Mária, Balogh Mihályné, Balogh Erzsébet, Balogh Jánosné, Bende Józsefné, Balogh Mária, Bende Juliánna, Ó Szabó Borbála, Tóth Juliánna, Aóhádi Geni, Tóth Istvánné, Tóth Anna, Szakál Józsefné, Retek Rozália, Balázs Józsefné, Vasadi Mária, Pozsony Jánosné, Tó-

csőség, hogy 900 évvel megelőzték az angolokat, akik alagutat ástak a Themse medre alatt; ugyanis Áni, a Bagratida örmény királyok fényes székvárosa birt ilyen alagutalt.

A vízépítés mesterei ahhoz is értettek, hogy a szilaj vizeket megfékezzék áthidalással. Nehéz földadat volt ez, melyet megoldani nem sikerült sem Nagy Sándor, sem Augusztusak. Az örmény hidépítésnek egyik mesterműve az a boltív, melyet a kegyes Nana özvegy királyné építtetett egy meredek fölé emlékére férjének, a szerencsétlen Bagratida Abbásznak.

Örményhon vízrajza az Eufrát említése nélkül hiányos volna. A szentírás első lapjain említett folyó örmény földön ered két forrásból. Nyugati ága Erzerum közelében fakad 900 láb magasságban a Virág-hegyen. kis- és Nagyörményhon között 12 mérföldön 300 vizesés zaklatja folyásában. Arádzáni név alatt ismert kelti ágának Mus közelében a Niagarával vetekedő vizesése van, melynek neve Gurgur vagyis bömbölő.

Az örmény vizeken, különösen az Eufráton veszélyes a hajózás. Kezdetleges jármű itt a kerek bárka, melynek bordái fűzfából vannak borítéka pedig kecskebőr. Ha megérkezik céljához, fáját eladja, a bőrt pedig szamarakon szállítják vissza a gyalog hazatérő hajósok.

Örményhon terményeiből csak röviden említünk néhányat, hogy föltüntessük az ország termékenységet, melynek hajdan gazdaságát és erejét köszönhetette.

Ásványai: a vörös agyag, bór, alany-zsír kén, nafta, földszurok, kőolaj, kőszén, márvány, kristály, alabastrom, bazált, réz, arany, ezüst, ólom. ón.

A növényzet gazdagságát képezik terjedelmes erdők, kövér legelők, melyek sok millió kecskét, birkát és barmot táplálnak. A gabona bő termést ad, a mezők virágaiból a méhek illatos mézet készítenek.

Araxes és Eufrát vizeiben ma is gyakoriak olyan természetes halak, a milyen ráijesztett az ifjabb Tóbiásra. Oroszlány, tigris és párduc már kevés van. A kutya természetes és izmos, a macskának szőre hasonlít az angora és hermelin szőrméhez. A vaddisznó és vadszamar gyakoriak. Az örmény paripák híresek, valamint a fehér öszvér is: a samár erős és szalas.

Jobban érdekel bennünket, miképen jutott Örményhon a keresztény hitnek birtokába. Az Edesszában uralkodó Abgár királyt illeti a ker. vallás meghonosításának érdeme. Régebb idő óta beteges levén, hallott Jézus csudáiról; eltöklélte magát, hogy levélben ő is hozzá folya-modik. Ime levele *:

— Abgár ** edesszai király Jézusnak, a Megváltónak, aki megjelent Jeruzsálemben. Hal-

* Eusebiusz egyházi történetíró találta ez iratokat az edesszai templom levéltárában; utána közzölte Khorenei Mózes örmény történetíró is. Gelasius pápa kijelenté, hogy mindkét levél korcs, de olvasásukat nem kárhoztatta.

** Az Abgár név az örmény »ávák ájt« (jeles férő) rövidített alakja. Csak ez az egy örmény király viselte az Abgár nevet.

lottam azokról a gyógyításokról, melyeket füvek és orvosságok alkalmazása nélkül eszközöltél. Megtudtam, hogy a vakok általad visszanyerik szemök világát, a sánták lábaik épségét, gyógyítod a belpoklosságot, kiűzöd az ördögöket és tisztátalan lelkeket, orvoslod a legmakacsabb betegségeket, feltámasztod a halottakat.

Mert mindezt hallottam, hiszem, hogy te Isten avagy Istennek fia vagy és azért szállottál alá, hogy e földön ezeket a csudákat műveljed. Ennekokáért irok neked és kérlek, tisztelj meg eljöveteled által és gyógyíts ki abból a betegségből, mely engemet gyötör. Hallomás szerint a zsidók zugolónak és incselkednek ellened. Van nekem egy városom, mely kisdod ugyan, de annál szebb és kettőnknek elég volna.

A hagyomány szerint az Ur Jézus imigyen válaszolt volna.

»Boldog vagy Abgár, mivelhogy hittél bennem anélkül, hogy láttál volna. Mert irva vagyok rólam: akik láttandottak, nem fognak bennem hinni, hogy akik nem láttak, higgyenek bennem és üdvözüljenek. Ami azt a kérésedet illeti, hogy meglátogassalak, nekem be kell teljesítenem, amiért e világra jöttem, azután pedig visszatérek ahhoz, aki engem küldött. Ha majd ahhoz visszatértem, elküldöm hozzád tanítványaimnak egyikét, aki téged meggyógyít és életet ad egész népednek.«

A Megváltó kinszenvedése után Tamás apostol elküldötte Abgárhoz egyik tanítványát Tádét, hogy a királyt meggyógyítsa és népének

hát Eszter' Pozsony Ferenczné, Pozsony Lászlóné, Vas Mária, Javavok Teréz, Farkas Mária, Baláz Erzs, Balázs Margit, Tatay Józsefné, Paizs Erzsébet, Kopis Andrásné, Ruszt Györgyné, Bálint Józsefné, Nagy Jánosné, Nagy Juliánna, Ruska Istvánné, Nagy Ferenczné, Bálint Jánosné, Kelemen Istvánné, Galamb Jánosné, Galamb Józsefné, Bálint Jánosné, Bálint Józsefné, Kis Lajosné, Joke Jánosné, ifj. Galamb Jánosné, Galamb Jánosné, Jock Erzsébet, Bényei Erzsébet, Kelemen Éva, Piácz Anna, Rácz Józsefné, Rácz Sándorné, Tatai Sannorné, Riska Anna, Kolák Erzs, Kolák Józsefné, Kolák Erzsébet, Kelemen Anna, Kolák Imre, Hornung Jánosné, Bálint Mária, Szamos Jánosné, Nagy Mária, Szamos Mária, Szamos Anna, Oláh Katalin.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

- Október** 22. A keresk. kamara állandó bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
 25. A nagyvárad polgári lövészegyesület zárlövészete a Rhédey-kertben.
 28. Képviselő-választás Nagyváradon és Bihar megyében.
 29. A Kossuth-szobor leleplezése Bihar-Diószegen.
Novemb. 29. A bihari nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncszertély.

* **Mária Dorottya főhercegnő násza.** A schönbrunni esküvőhöz, mint lapunknak jelentik, a portugál király nem jön el, mivel államügyek tartóztatják, ellenben a királyné eljön. Az arosztai herceg és neje, valamint a párisi grófné is jelen lesznek és a bécsi Burgpalotába szállnak. Az orleansi ház több tagja visszautasította a meghívást. Érdekes, hogy az orleansi herceg határozott kívánságára meghívták Réjanet, két illusztrált lap rajzolóját.

* **Uj magyar nemes.** Ő Felsége Blanz Vilmos nyug. honvéd vezérhadbiztosnak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet szent-rókusai előnévvel adományozta.

* **Pápai kitüntetés.** Király ő Felségemegengedte, hogy maros németi és nádaskai gróf Gyulai Adolf, szolgálaton kívüli viszonyban lévő honvédhuszár hadnagy az ő Szentsége, XIII. Leo pápa által neki adományozott *pápai diszkeresztet pro ecclesia et pontifice* viselhesse.

az evangéliumot hirdesse. A nép követve fedelme példáját, lassankint föl hagyott a bálványok imádatával. A megtérés leginkább Világosító-Sz.-Gergely érdeme volt, de sokkal gyorsabban történt, semhogy alapos és tartós lehetett volna. Sok örmény főúr föl vette az új vallást nem meggyőződésből, hanem hogy fedelmének kedvében járjon. Az Ábgár után uralkodott Anánus és Szánátrug királyok hűséget fogadtak ugyan, mégis véres üldözés keltettek a keresztény vallás ellen 309 körül. Mindamellett Nagy-Tridat király uralkodása alatt gyökeret vert a kereszténység, mert a Válsárábában tartott zsinaton (426) már kereszténynek vallotta magát Örményhon. Jobb idők Száhág (Izsák) pátriárka alatt (390—441) derültek az örmény egyházra, ámbár Szápor perzsa király ki akarta irtani, az eretnekek pedig az egység megbontásán mesterkedtek. Száhág és Meszrop ekkoriban magánhangzókkal kiegészítvén az örmény ABC-ét, hozzá lehetett fogni a szentírás fordításához. Nesztorius eretnekségét 432-ben elítélte az egyház, de a béke rövid volt, mert a VII-ik század folyamán az örmény papság egyik része az eretnekség karjaiba vetette magát; azóta az örmények nagyobb része elszakadt Krisztus egyházának egységétől; a Florenben (1439) tartott zsinaton létesült ugyan az egyesülés, de rövid ideig tartott. Az örmény egyház az isteniszolgálatban kezdet óta a nemzeti nyelvet használja; a pápa főhatósága alatt Katholikosz címmel egy főpásztor állott az egyház élén, az egyes tartományok szerint pedig a »Katholikosz« alatt álló püspökök gondozták a híveket. Midőn 440

* **Sz. Orsolya napja.** Tegnap ünnepelte a sz. Orsolyáról nevezett zárda égi védőjének, — kiről a szerzetet nevezik, — ünnepét. Dél előtt fél tíz órakor Lindenberger János pappal felolvasztott tanulmányi felügyelő sz. beszédével kezdődött az ünnep, mely után Radnai Farkas prépost-kanonok mondotta a nagy misét teljes segédlettel.

* **Uj kath. kör.** A kékkuti katolikus kör alapszabályait a m. kir. belügyminisztérium, f. évi 88.598 sz. alatt a bemutatási záradékkal ellátta. Melegen üdvözljük.

* **Hunyady-szobor Gyulafehérvárról.** Alsó-Fehérvármegye régészeti társulatának választmánya a napokban Csathó János alispán elnöke alatt ülést tartott, melyen Török Bertalan vármegyei főjegyző indítványára elhatározták, hogy Hunyady Jánosnak, kinek hamvai a gyulafehérvári székesegyházban nyugosznak, szobrot állítanak. A szobor felállítására érdekében nagy mozgalmat indítanak. A terv tüzetes megbeszélésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai az indítványozón kívül Imets F. Jákó kanonok, Novák Ferencz polgármester és Mohay Sándor dr. ügyvéd.

* **Az olasz trónörökös házasságáról.** Rómából jelentik: A »Savoya« hajó a nászpárral és a montenegrói rokonokkal megérkezett mar Bariba. Az áttérés a királyi udvari bazilikában fog végbemenni, melynek főpriorja, Pisticelli Odorius Rómában az esketést is fogja végezni. A mátkapár október 22-én utazik Rómába, a hol a montenegrói vendégek a Palazzo della Consulta-ban fognak megszállni, mely tudvalevőleg a Quirinállal szemben van. A Consulta nem igen rendelkezik ugyan vendégszobákkal, de ezuttal a külügyminisztérium hivatalos helyiségei fognak, mint ilyenek szerepelni. Október 24-én lesz az esküvő. Kezddik pedig a Quirinálból kiinduló diszfelvonulással, a Via Nazionálén át a násztemplomig, melyet 80.000 líra költséggel díszítettek fel és kárpitoztak ki. A barii főprior százhusz pappal fogadja itt a mátkapárt. És miért nem rómaiak a papok? kérdik a rómaiak. Még énekeseket, az orgonajátszót is idegenből hozták. Sőt az udvarhölgyek közt sincs egyetlen római nő sem! Az esküvő után családú ebéd lesz és azután a Quirinálba vonul az ifjú pár. Másnap diszbebéd lesz, október 27-én pedig diszszemle lesz 20.000 katona felett.

* **A díjnokok értekezlete.** Az országos díjnok-egylet és nyugdíj intézetnek Nagyváradon megalakult a fiókja s a szép czélu egyletnek már is tekintélyes számu tagja van. A fiók-

körül az országon megosztottak a perzsák és görögök, a Katholikosz volt a nemzeti összetartozást eszközölő kapocs. Idővel azonban egyes örmény főpásztorok föl vették a pátriárka címet és ezzel megkezdődött a versengés és visszavonás. Legelőször a jeruzsálemi püspök használta ezt a címet; mert Kis-Örményhon Cilicia tartományában lakott, »ciliciai pátriárka« elnevezés alatt maradt fenn címe; a ciliciai pátriárka egyesében él a kath. egyházzal; székhelye ma Konstantinápoly. — Az Ararat tövében, orosz területen fekvő Ecsmiadzin* (az Egy-szülött leszállása) kolostornak legelső papja a pápától kapta a pátriárka címet. A szakadár örmények mai napig is fejöknék vallják az ecsmiadzinai Katholikoszt, kinek joghatósága kiterjed az összes nem-egyesült örményekre: Török Orosz-, Perzsa-, Örményország, Románia, India Amerikában. Harmadik pátriárka 1461 óta a konstantinápolyi.

Az örmények ma egyesültek vagy szakadárook; az egyesülteknek feje a ciliciai pátriárka aki Konstantinápolyban lakik. A szakadár örmények feje a Katholikosz; ez alatt áll a konstantinápolyi, jeruzsálemi és szisz (ciliciai) nem-egyesült pátriárka.**

* Ez az örmény szó össze van téve: ecs (leszállás), mi (egy) á (kapcsoló hang), dzin (szülött). Az örmény hagyomány szerint Világosító-Sz.-Gergely látta az Egy-szülött leszállását, amiért aztán a volt Válsárábád hajdani főváros közelében fekvő hegyet az örmények Ecsmi-á-Szin névvel ruházták föl.

** Jelen cikkünket Szongott Kristóf ur, az Arménia folyóirat tudós szerkesztője lekötelező előzékenységgel volt szíves átnézni és mint e téren legkiválóbb szaktudósunk helyreigazításait megtenni. Fogadjon fáradságáért hálás köszönetünket. Szerk.

egylet elnöksége felhívást intéz az összes nagyvárad díjnokokhoz, hogy saját érdeklődésben lépjenek be az egyletbe; felkéri az érdeklődőket, hogy az 1896. évi október hó 25-én délután fél 2 órakor a régi városház termében tartandó értekezleten megjelenni szíveskedjenek.

* **A drágasági pótlék.** A belügyminiszter nem hagyta jóvá Nagyvárad város tisztségviselőinek fizetésemelését s így minden reménységüket tönkre silányította, hogy eddigi fizetésüknél magasabb díjazásban részesülnek mielőbb. Még a pár év óta drágasági pótlék alakjában kijáró »krisztkindli« is elmarad ez évben, legfeljebb csak a jövő év 2-ik vagy 4-ik hónapjában lesz belőle valami. A városi főszámvevő ugyanis, csak az év harmadik negyedének végén elért eredményhez képest teheti meg előterjesztését, hogy a város pénzügyi helyzete megenged-e a drágasági pótlék megadását. Ez pedig a novemberi közgyűlésre nem lesz készen s így a legjobb esetben is csak a decemberi közgyűlés szavazhatja meg a drágasági pótdót. A közgyűlés határozatát pedig csak 30 napi közszemlére kitétel után küldik fel jóváhagyás végett a miniszterhez. R a g á n y János főszámvevő azt hiszi, hogy a város pénzügyi viszonya s az év eredménye lehetővé teszi a drágasági pótlék kifizetését.

* **Diszes esküvő Debreczenben.** Palánkay Károly, jelenleg budapesti kir. törvényszéki aljegyző, miután a polgári kötés már tegnapelőtt megtörtént, okt. 20. reggel fél 7 órakor, a szent-anna-utcai róm. kath. templomban esküdött örök hűséget Huber Jolán kisasszonynak, öz. Huber Józsefné bájos, szeretőtreméltó leányának. Az esketési szertartást dr. Wolfka Nándor v. püspök plébános végezte s tartott az ifjú párhoz szép beszédet. Az esküvő tekintettel a menyasszony családjának gyászára, egész csöndben, csupán a család tagjainak jelenlétében folyt le.

* **Kinevezés.** Ritoók Zsigmond táblai elnök Vajnovszky Vincze volt városi fogalmazót a nagyvárad kir. tábla kerületébe joggyakornokká nevezte ki s a nagyvárad kir. törvényszékhez osztotta be.

* **A hirhadt nyitrai választás főkortese.** Stein Ferencz nyitrai vegyeskereskedő, az ottani zsidó hitközségnek egyik legelőkelőbb tagja, több mint 100.000 forint adósság hátrahagyásával megszökött. Bécsből még levelet irt rokonainak, melyben bevallja, hogy adóssága 120.000 forint, vagyona 30.000 frtra rug; de a beavatottak szerint az adóssága jóval felülhaladja a bevallott összeget is. Ez a jeles firma, Stein, a múlt évi nyitrai választás alkalmával a kormánypárt főkalefaktora volt: az utczán ő szerepelt mint rendező, ő adott engedélyt, hogy valaki keresztül mehessen az utczán és ugyanő volt az, aki elfogatta és bezáratta Borbás László lédeczi káplánt azért, miért hűvel Nyitrára merészelt jönni, holott magának nem volt szavazatjoga ime most kibujt a szög a zsákból: a szabadelvű párt kolompasa kénytelen volt a csendőrkök elől külföldre szökni, hogy a jól megérdemelt börtönt kikerülje.

* **Ülés a kamarában.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara állandó bizottsága ma október hó 22-én délután 3 órakor ülést tart a kamara helyiségében. Az ülés legfontosabb tárgya az 1897. évi költségvetés megállapítása lesz.

* **Segélykérés a margitta—szilágysomlyó vasútra.** Klobusiczky Béla monospetri birtokos, a margitta—szilágysomlyói helyi érdekű vasút engedményese folyamodványt adott be Debreczen város közönségéhez, melyben 30000 frt értékű törzsrészszervény aláírására kéri a várost. E vasút előmunkálatait már befejezték, az engedélyezési tárgyalást is megtartották. Az építési tőkét 1.573000 frtban állapították meg s ebből 553000 frt. törzsrészszervényekkel fedezendő. A kereskedelmi miniszter az állam és posta-kinestár részéről 250000 frttal járult hozzá, a megyék, községek és érdekeltek 170000 frtot biztosítottak, fedezve tehát 420000 frt van s még 130.050 frt hiányzik. A kérelem előadja, hogy a Szilágyság és az erdélyrészi északi vármegyék forgalma eddig nagy kerülő uton, a szilágysági h. é. és a kolozsvár—nagyvárad

államvasuton jött Magyarország felé. A tervezett vasut ezt a nagy ország részt közelebb hozza Debreczenhez is, amennyiben a debreczen—n.-léti vasut meghosszabbítása Székely-híd felé már csak rövid idő kérdése.

*** Királyi kegyelem a szocialistáknak.** A h. m. vásárhelyi szocialista zendülés egyik nevezetes alakjának, Szilágyi Jánosnak a királyi megkegyelmezett. okt. 20-án érkezett meg a szegedi börtönigazgatósághoz a királyi kegyelem és a megtört szocialista paraszt-vezérnek azonnal visszaadták szabadságát. A szegedi kerületi börtön többi szocialista rabjai is annyi jelét adják a javulásnak, hogy őket is legfelsőbb kegyelemre ajánlották s így valószínűleg nem sokára elhagyhatják szenvedéseik szomorú helyét.

*** Az igazságügyi palota építése.** A nagyváradai igazságügyi palota tervezetei csak nem régen érkeztek le a minisztertől s mivel a városi tanács már megadta az építkezési engedélyt, — kiírják az építésre a pályázatot. A diszes két emeletes palotának előbb a József-utczában levő üres kertbe eső részét építik ki és pedig a jövő 1897. évben, hogy aztán az elkészült helységekre a törvényszék beköltözhessenek. Azután hányják szét a mostani épületet s kezdenek a palota Széchenyi-téri részének felépítéséhez. Az árlejtési feltételek szerint a monumentális diszes palota építési költsége 457.349 frt 43 kr-ra irányoztatott elő. Az árlejtés 1896. évi november hó 23-án délután 3 órakor lesz a kir. Itélőtáblánál, a hol a tervek és a részletes feltételek megtekinthetők. A beérkezett pályázatok felett az igazságügy-miniszter határoz. A bántpénz 5%. Az épületnek 1898. évi augusztus hó 1-ére teljesen készen kell lenni s ekkor az összes nagyváradai igazságügyi hivatalok beköltöznek a diszes palotába.

*** Közigazgatási tisztviselők kedvezménye a vasuton.** Tudvalevőleg az államvasutakon rendszeresített utazási kedvezmények az önkormányzati, illetve megyei és városi törvényhatóságok alkalmazottjaira is kiterjesztetett közelebb. Most a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel a tekintetben is intézkedett, hogy a szobán forgó tisztviselők a magánfelek érdekében teljesített hivatalos utazások, továbbá átköltözések alkalmával mennyiben használhatják a kedvezményes jegyeket. E tekintetben az arczképes igazolványok tulajdonosai éppen oly igényvel fognak birni, mint az állami tisztviselők. Utasítja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy erre vonatkozólag szabályrendeleteikbe megfelelő intézkedést vegyenek föl.

*** Öngyilkosság.** A margitai járás Vámosláz községében korcsmáros volt Rózenberg Samu. Tegnapelőtt délután egy lövésre hozzátartozói bementek a szobájába és úgy találták meg vérében fetrengve. Még ekkor élt, de mire a távol fekvő helyiségből orvost hívtak, kiszenvedett. Beöth y Ödön körjegyző azonnal megjelent lakásán, de már ekkor, daczára, hogy életben volt, nem lehetett kihallgatni. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

*** Leugrott a vonatról.** Veszedelmes módját kísérte meg a szökésnek az ó-dombovári születésű szabo segéd Bucker Herman. Még csak husz éves s mint vándorló legény a Tisza mellé, Szolnok városába eljutott. Itt azonban összeütközésbe jött a rendőrséggel, a mely azután haza akarta toloncoltatni Ó-Dombovárra. A toloncz el is ért vasuton egész Budafokig, azonban itt szökésre gondolt és egy őrizetlen pillanatban kísérője elől leugrott a robogó vonatról. A szerencse kedvezett neki, mert nemcsak hogy a nyakát nem törte ki, de még csak a bokája sem hibbant meg s egy-két percz alatt eltűnt, de úgy, hogy még maig sem tudtak nyomára akadni.

*** Elfogott rablógyilkos.** A nagyváradai rendőrség tegnapelőtt ügyes fogást csinált, melyért méltán megilleti az elismerés. Egy 6 évi fegyházat kitöltött, újabban ismét súlyos bűntényvel gyanúsított firma a letartóztatott, neve Halbás Péter. Október hatodikán Moskovits Béla debreczeni rendőrügynökre — mivel agyanus külsejű egyént megszólította — rálőtt és megugrott. Megindították a körözést és a nagyváradai rendőrség kedden délelőtt szerencsésen elfogta. Egy rendőrt itt is főbe ütött, aztán revolvért emelt rá, de aztán sikerült le-

főlelni. Háromszáz forintot találtak kabátja ujjába varrva. A rendőrség előtt minden bűnét beismerte, csupán azt az egyet nem, hogy Moskovits Béla rendőrügynökre rálőtt. Ifj. Rimler Károly rendőrőfkapitány a jó fogásról sürgönyileg értesítette a debreczeni rendőrséget. Moskovits tegnap eljött Nagyváradra s Halbás a szembesítés alkalmával beismerő vallomást tett.

*** A Tribuna sajtópöre.** Okt. 20-án Lucaci Demeter és társai ellen a »Tribuna« hasábjain elkövetett becsületsértés és rágalmozás miatt indított sajtóperben kellett volna ez esküdteknek verdiktjüket kimondaniok, csak hogy úgy a vádlott, valamint a vádlók érthetetlen okokból az esküdtek nagy gaudiumára a tárgyaláson nem jelentek meg. A bíróság a tárgyalást a következő keddre elnapolna és a felek elővezetetését rendelte el.

*** Halálos tollszurás.** Schwarcz Antal ipariskolai tanuló a budapesti Röck-Szilárd-utczai ipariskolában játék közben tollát egyik társának a gyomrába szurta oly mélyen, hogy a toll benn maradt a testben. A klinikán a tollat ki vették ugyan a szerencsétlen fiu gyomrából, de a tollon volt piszok megmérgezte a vérért s a kis fiu ma nagy kinok közt meghalt.

*** Öngyilkos ügyvéd.** Pádé, Torontáli községben Dudvorszky Gábor földbirtokos, agyonlőtte magát. Dudvorszky Gábor valamikor nagy lábon élt, nagy vagyonu ember volt, utóbb fölhagyott az ügyvédséggel és gazdálkodott pádei birtokán. A vagyon nagy része azonban elveszett — a kártyaasztalnál és a maradék romján élt a meghasonlott ember 8 tagból álló családjával. De elviselni szegénysége terhet nem tudta s f. hó 14-én reggel halva találtak. A szívébe lőtt és az orvos vizsgálat eredménye szerint, a lövés rögtön halált okozott. Az öngyilkos ügyvédet tegnapelőtt temették el nagy részvét mellett.

*** Öngyilkossági kísérlet.** Egy könnyelmű fiatal ember akart tegnap éjjel öngyilkosságot elkövetni Nagyváradon egy mulató helyiségben. Varga Samu sütemény kihordó egyik czégnél revolverrel a szájába lőtt, de a golyó megakadt a csontban s így nem sértette meg az agyat. Beszállították a biharmegyei közpórházba, ahol Mertz Antal rendőrbiztos kihallgatta. Öngyilkossága okául azt adja elő, hogy a reá bízott sütemény árából 58 frtot elköltött s félt a büntetéstől. Sebe nem életveszélyes.

*** Zeneestély a Zöldfában.** Szép számu csupán előkelő közönség kereste föl ma egy hete a Zöldfa elegáns éttermét, hogy ott a 37. gyalogezred zenekarának játékában, melyet mostanában nagyon ritkán van a közönségnek alkalmá hallani, gyönyörködjék. Ezen a szép sikeren felbuzdulva ma este ismét játszik akatonazene a Zöldfában — kétségkívül ma is előkelő közönség előtt.

*** Rendőri hírek. Az üllő és fuvó.** Bajba Simi, aféle tipikus üstfoltozó cigány. Még lop is mellé, hogy annál érdekesebb kinézése legyen. Egy éjjel Mózse Ille bánlakai kovácslegényről egy üllőt és egy fuvót lopott el. De oly ügyetlen volt, hogy rajtavesztett és a törvényszék elé került, hol lopásért egy évi börtönre ítélték, melyből a vizsgálati fogság által, három hó kitöltöttnek vétett. — **Lopás.** Hanzéli István barátok utczai lakásáról egy negyven forint értékű felöltőt ismeretlen tettes ellopott. A szobából vitték ki s még gyanúsítani sem tudtak senkit a tolvajlással. Az esetet bejelentették a rendőrségi hivatalhoz. **Elveszett fülbevaló.** Tegnap egy fél, keleti gyöngyökkel kirakott arany fülbevaló, elveszett. A megtaláló, az értékes tárgyat a rendőrségi hivatalának adja át.

Aranyelet Nagyváradon.

— Saját tudósítónktól. —

Érdekes leltre bukkantak, tegnap ásás közben a lóversenytéren. Egy egész fazék aranyat találtak, melyek között, minden bizonynyal érdekes műemlékek is voltak, sajnos

azonban, hogy a munkások kapzsisága folytán nagyrésze széttörve elhordatott.

A részletek a következők:

A tüzerlaktanya építése alkalmával, a felöltésre szükséges földet, már régóta, a lóversenytéren levő »vadalmás«-nak nevezett rétről hordták.

Tegnap is mint rendesen, folytatták a földhordási munkálatokat.

Egy munkás alig két ásonymnyira egy nagy cserép fazékra akadt, mely engedett az ásonnak és egy része letört. Egy darabig álmélkodva nézte, hogy színig van értékes aranytárgyakkal, azután társaival együtt széttörték a fazekat s egy percz alatt megosztottak, a czivakodás közben nagyobb részt összetört aranytárgyakon.

Ugyancsak ott találtak egy ember koponyát is s ebből következtethető, hogy a nevezett helyen hajdan valami temető lehetett.

Csordacsics Ferencz mérnök, amint hirt vett a leletről, a még megmenthető részt összeszedte és a rendőrségi hivatalhoz beküldte.

A rendőrség azonnal lépéseket tett, hogy a talált aranytárgyak a földhordó munkásoktól elvételessenek.

Faludy Soma rendőrőrmestert küldték ki az épülő tüzerlaktanyához, ki a munkásokat kihallgatta.

A munkások előadása szerint, Szabó Sándor egy értékes, drágakövekkel kirakott mellűt is talált. Azonnal abba hagyta a munkát és elillant a talált ékszerrel, azonban a rendőrség még talán megtudja szerezni e tárgyat is.

A többi osztozók: Bodnár József és Vad József. A rendőrséghez átszolgáltatott tárgyak egy részét a munkavezető szolgáltatta át Csordacsics Ferencz mérnöknek. Mint mondja, az egészet el akarta venni, de nem birt a kapzsi munkásokkal.

A lelet nagyobbbrészt czirádás ékitemények vannak köztük csavarok, szegek, arany-lemezek, ékszerek stb.

Az ásást folytatták ugyan, de semmit nem találtak az említett koponyán kívül.

A többi eltulajdonított tárgyak megszerzése után műértő emberekkel fogják megvizsgáltatni. Mondják, hogy csak az arany értéke is laikusok hozzávetése szerint felrug ezer forintira.

Gyujtogatások pártoskodásból.

A választási küzdelmek, ugylátszik, nem fognak simán lefolyni a biharmegyei választókerületekben. A szenvedély elvakítja a tömeget s verekedésekre, gyujtogatásra ragadja a pártoskodás egyik másik választót.

Zsádányból írja levelezőnk, hogy a község lakossága pár nap óta izgatott hangulatu, a kortes beszédek hatása alatt.

A község az ugrai választókerülethez tartozik, amelynek Tisza István a kormánypárti és Szatmári Mór Kossuth-párti az ellenzék jelöltje.

A község tulnyomó részben a 48-as párt hive s a kormánypárti választók és ellenzékiek közt napirenden van a torzsalkodás, amelynek hevében még a büntettektől sem riadnak vissza.

Kedden éjjel négy helyen is gyujtogat-tak a községben.

Alig riadt fel a község lakossága az első tűzre. újabb három házban csapott ki a láng s elhamvasztotta a lakásokat. Szerencsére a szélcsendes időben a tűz nem terjedt tova. A hatóság megtette az intézkedéseket a további tüzesetek meggátlására.

A vizsgálat kiderítette, hogy a tüzeket gyujtogató bűnös kezek okozták. A járás főszolgabíróját Cséffán lovas küldöncz által azonnal értesítették, akinek intézkedésére csendőrség érkezett s most folytonosan őrzáratot tart a községben. A község lakossága meg van rémulve, hogy újabb gyujtogatások fordulnak elő.

Népfölkelő szemle.

A nagyméltósági m. kir. Honvédelmi miniszter urnak folyó hó 11-én kelt 60742/96. sz. a. rendelete folytán ezennel közlöm, hogy a f. október hó 26, 27 és 28-ik napjaira kitűzött népfölkelési szemle a közbejött orsz. képviselőválasztásokra tekintettel nem tartatik meg, hanem e helyett újabb határidőben és pedig *folyó évi november hó 12, 13 és 14-ik napjain* ugyancsak a kis városháza sorozó termében mindenkor reggeli 9 órakor kezdőleg fog megtartatni a következő sorrendben:

November hó 12-ik napján a város területén tartózkodó azon helybeli illetőségű katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek tartoznak jelentkezni, a kik az 1854—64. évben születtek és a közös hadseregben, a haditengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfölkelési ajánlati lappal vannak ellátva.

November hó 13-ik napján ugyancsak a fentebb jelzett népfölkelésre kötelezettek közül azok, a kik az 1865—74. évben születtek; végre

November hó 14-ik napján az 1854—74. évben születtek idegen illetőségű népfölkelésre kötelezettek tartoznak jelentkezni.

Ezen jelentkezés a személyes megjelenés helyét írásban teljesíthetik:

a) a népfölkelésre kötelezett tiszt- (tisztviselő jelöltek.)

b) a törvényesen bevett egyházak és vallásfelekezetek felszentelt papjai, ezek papjelöltségi és papnövéndékek, a mennyiben a népfölkelő jelentkezési kötelezettség alatt állanak;

c) az állandó katonai vagy honvéd intézeteknél tényleg alkalmazott valamennyi jelentkezésre kötelezett személyzet;

d) a jelentkezésre kötelezett közigazgatási és állami tisztviselők, a tanintézet tanárai és tanítói, a községi és népiskolák tanítói, továbbá a hivatalszolgák, fegyőrök stb., ha szolgálati alkalmazásukban nélkülözhetetlenek és a személyes jelentkezésre meg nem jelenhetnek;

e) a pénzügyőrség és erdészeti jelentkezésre kötelezett személyzete, valamint azok, kik a vasutaknál, gőzhajózási társulatoknál, a posta- és távirvánál és egyéb közforgalmi intézeteknél, valamint a hozzájuk tartozó gyárakban és műhelyben tartósan felfogadva vannak és tényleg ott szolgálnak;

f) a tengeri utazási engedéllyel ellátott és

g) a cs. és kir. hadihajóhoz szerződésileg felfogadott, vagy valamely tengeri gőzhajózási vállalat hajóin alkalmazott jelentkezésre köteles népfölkelők, ha tényleg hajóra szálltak;

h) a kőszénbányákban alkalmazott jelentkezésre kötelezett hivatalnokok és bányamunkások;

i) azon jelentkezésre kötelezettek, kik népfölkelési szolgálat alól a közszolgálat érdekében ideiglenesen felmentve vannak;

k) azok, kik a jelentkezésre kitűzött napon kellőleg beigazolt sürgős és halasztást nem tűrő családi vagy magán viszonyok miatt a személyes jelentkezésben gátolva vannak;

l) a betegek, ha a személyes megjelenésben gátolva vannak;

m) a bírósági vagy országos fogházban tartóztatott és a feltételes szabadságra bocsátott népfölkelésre kötelezettek: ezek írásbeli bejelentését azon letartóztatási hely főnöke teljesíti, a kinek felügyelete alatt a kérdéses letartóztatási hely áll, illetőleg a mely intézetből vagy fogházból a népfölkelésre kötelezett feltételes szabadságra bocsátatott és végre

n) azok, a kik Boszniában és Hercegovinában, a Lim területén vagy külföldön laknak, ha a jelentkezési állomás sem a lakhelyen sem annak közelében nem fekszik.

A b), g), f), k) és n) alatti esetekben a jelentkezést szóval vagy írásban a rokonok, hozzátartozók vagy megbízottak, — a c), d), e), h) és i) esetekben pedig az előjáró hatóságok, hivatalok vagy intézetek főnökei is közvetíthetik.

Az írásbeli jelentkezéshez a katonai ügyosztálynál Olasz város hátsó földszinti helyiségében ingyen Jelentkezőlap kapható, melynek

kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a hivatali személyzet és a jelentkező-lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelbocsátó levél, kilépti bizonyítvány, ajánlati lap) elhozandó, az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó.

Az itt tartózkodó, de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfölkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok.

Ez alkalommal figyelmeztetnek a jelentkezésre kötelezett népfölkelők, hogy jelentkezési állomásukra hazautazások esetén, ha magukat a kezeiknél levő népfölkelő igazolványi könyvvel a vasuti állomási pénztárnál igazolják, a katonai díjszabásban megállapított menetdíj kedvezményben fognak részesülni.

A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2—5, egész 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadság vesztéssel büntetetik.

Nagyvárad, 1896. okt. hó 16-án.

Darvassy Lajos,
tanácsnok, kat. ü. eladó.

TANÜGY.

Ipariskolai beiratások.

Az ipariskolai téli tanfolyamon a beiratások az 1896-97 évre f. é. október hó 26—31-ig mindennap délután 4—6-ig eszközöltnének, a tanítás pedig nov. 5-én veszi kezdetét. Tan-díj: 2 frt. 9 kr.

Az ács és kőmíves tanulókon kívül a tanfolyamhoz tartoznak még: a cserepes-, kéménysprő-, kőfaragó-, kövező-, mázó-, és szobafestő tanoncok, akik ellenőrző könyvüket a beiratás alkalmával magukkal hozni tartoznak, s egyik osztályból másikba utólag át nem iratnak.

Az iparosmester urak felhívatnak, szíveskedjenek tanonczaikat a rendes határidő alatt annál inkább beírtni, mert kötelezettségeiknek ebbeli elmulasztása az 1884. évi XIII. t. cz. 157 pontja értelmében 20—200 forintig terjedő pénzbírsággal sújtatik.

Igazságszolgáltatás.

Áthelyezés. Marossy Endre törvényszéki aljegyzőt, ki eddig a polgári ügyosztályhoz volt beosztva, a kir. törvényszéki elnök a büntető ügyosztályhoz helyezte át.

Képviselőválasztási költségek. Most a választások idején, éppen időszerű ez ítélet, a melyet ma hirdetett ki a királyi tábla nevében a budapesti törvényszék. Az utolsó általános választáskor Balla Gyulát, ki utóbb a miniszterelnökséghez ment titkárnak, megválasztották kormányparti programmal. Később levelet írt Ballának a volt kortese, Cserey Ákos föld-birtokos s leleplezésekkal fenyegette őt abban a helyzetben, ha meg nem küldi neki a 26 forintot, a mit a választáskor helyette pálinkáért kifizetett. A képviselő Csereyt, kívül üdöközben meghasonlott, feljelentette zsarolás kísérlete címén. A budapesti törvényszék abban, miután úgy találta, hogy a levél nem volt alkalmas a Balla megfélemlítésére, felmentő ítéletet hozott. A királyi táblának azonban, ma hozott ítélete szerint, más a nézete, mert Csereyt elítélte tíz forint pénzbüntetésre.

Fejfa-tolvajok. Mohácsy János, ifj. Ficz István, Horváth György és ifj. Molnár Károly cigányok a javából. Egyszer összebeszéltek és hogy legyen fájuk, hát elmentek egy református temetőbe fejfát lopni. El is loptak 25 darabot, de hát rajtavesztettek s így esett meg, hogy a díszes banda tegnap a törvényszék elé került. Mohácsy Jánost felmentették, a többi pedig hat havi börtönrre ítélték.

A kőfaragó utcái betörés. Milák Antal, Baranyi Emil kőfaragó utcái lakosnál

mint hetes szolgált. Mikor a gazda elutazott váradról, megszerezte a szoba kulcsait és a kint talált ékszereket ellopta, sőt másnap a szekrényt is feltörte. Egy méltú a »Potyka« korcsmában, Kocsán Borbálának ajándékozott, ki aztán tul adott rajta. Részesült még holmi dolgokban Varga Károly is. A törvényszék ez ügyben, tegnap tartotta meg a végtárgyalást, és Milibák Antalt, tekintve fiatal korát 9 havi fogházra ítélte el, melyből egy hó a vizsgálati fogság által kitöltötnék vétetett. Kocsán Borbála tulajdon elleni kihágásáért három napi börtönrre és 5 forint pénzbüntetésre lett ítélve, Varga Károly pedig összesen nyolcz forintra.

Tolvaj hetes. Bosik György Nagy Márton nagyváradai cukrásznál szolgált. Innét azonban csakhamar elküldték. Bosik boszúból — tudván a járást — behatolt a cukrász üzletbe, feltörte a kasszát és szekrényt és több értékes holmit ellopt. A törvényszék tegnapi tárgyalás alkalmával Bosikot bűnösnek mondta ki, mind az ellene emelt vád beigazolást nyert és 2 és fél havi fogházra ítélte. Egy hó a vizsgálati fogság által kitöltötnék vétetett.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ²² d. u., sze- mélyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyors- vonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvona 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁰⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh* felé ve- gyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskőh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma felé sze- mélyvonat 7 r., vegyes- vonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felé ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

REGENY-CSARNOK.

Zsebed ki felebarátodat.

REGENY.

Irta:

GÉRARDE D.

19

Lengyel szokás szerint Bogdanovics magaviselete oly barátságos és oly lekötő volt, hogy alig lehetett volna azt még előzőkenyebbé fokozni. És szíves modora mégis fokozódott, midőn megtudta, hogy a látogatót alig lehet idegennek tekintenie, mikor az az ő régi barátjának, Bielinskinek a fia, akivel egykoron játszott s vadászott, meg más szórakozásban részt vett. Hát ez volna az a kis Kázmér, akire mint kislára emlékszik, midőn apja haragja elől megölte, midőn kis pléhkardjával egy régi festményt keresztüldöfött. Régen volt ez.

Milyen kar, hogy Bogumil nem akar tágitani attól, hogy mint, egy remete éljen! Ő, Bogdanovics, néhány hónapja vette csak ezt a birtokot, de bár szomszédja, nem mert régi barátjának alkalmatlankodni.

Az öreg ur oly közlékeny volt örömeiben, hogy Kázmér csak nehezen juthatott ahhoz, hogy előadja jövetele okát.

A ménes több hosszú, alacsony istállóban volt elhelyezve. Kázmér sokáig maradt ott, pedig a fojtott levegő önsúlyaként nehezedett a tüdőre.

Utazása célját azonban ezuttal nem érhetette el, mert a kocsilovak egyike, amelyekre alkudozni akart, kovácsnál volt vasaláson; a másik pedig annyira nem felelt meg Iczig dicseretének, hogy Kázmér örvendett az egyik ló távollétének, mivel így ürügye volt az üzlet elhalasztására.

— Egy egy második látogatást biztosít számunkra; mondá Bogdanovics, midőn a házba visszatértek. — Önnek nyáron kell idejőnie, mikor földjeim virágjában vannak; akkor igazán öröm, oda letekinteni.

Ezzel rámutatott a ház homlokzata előtt elterülő szép birtokra.

— Lásza, folytatá az öreg ur, — itt lesz majd a parkom, arra az erdő felé, balra nagy zöldségek, jobbra leányom virágai.

— Csak egy leánya van? kérdé Kázmér nagy várakozással.

— Csak egy. Nem tudna nekem jó gőz-ekét ajánlani? Nem tudok választani, a két rendszer között, mely most divik; mindkettőnek vannak előnyei és hátrányai.

— Be kell vallanom, hogy nem értek hozzá válaszlát csüggedt hangon Kázmér.

— Természetesen. Ön katona. De Ön fázik; menjünk, majd az asztalnál megismertetem a leánnyal.

A fogadó terem sokkal nagyobb volt, mint Vovuszukában; butorzata nagyobb jólérről tanuskodott: asztalok, székek, pamlagok diszesek s izlésesek voltak.

A leány úgy látszik, várta atyjának üzenetét, mert néhány pillanat múlva megjelent. Egyszerű barna ruha fődte karcsu termetét és skarlátpiros sál volt hanyagul vála köré vetve.

A szálas katonatiszt bemutatásánál mereven hajtotta meg fejét, és lopva kíváncsi tekintet vetett reá. Kázmér észrevette ezt és kérdezte önmagától, hogy mit jelentsen az.

Sem a leány alakja, sem a hangja nem csáfolta meg azt a föltevését, hogy előtte a keresett nővérek egyike áll; mindamellett nem igen örvendett magában a viszontlátásnak, mikor pedig a Viczia nevet halotta, buzgalma teljesen megszűnt.

— Nincs önnek nővére, kisasszony? kérdezte mégis, midőn a kis társaság az asztalnál helyet foglalt és hozzálatott a vörös répa-leveshez, a híres lengyel »barscz«-hoz. Az egyik üres szék előtt egy negyedik tányér állt tele levessel; talán valami szegény rokonnak volt szánva. valami árva unokanővérnek, minő minden lengyel birtokos családban látható — gondolta magában Kázmér.

Midőn Vicziához a kérdést intézte figyelmesen szemügyre vette és meggyőződött róla, hogy föltevése éppenséggel nem alaptalan, természetesen Vicziában csak azt a zsémbelődő, köznap hangú hölgyet ismerte föl.

— Nekem nincs nővérem; felelt Viczia és magasra felhuzta szemöldökét.

— Fiatalabb nővére? kérdezte újból Kázmér, mit sem törődve az ellenkező állítással.

— Nincs; ismételte a hölgy hideg formassággal, melyet könnyen magyarázhat meg ez, hogy a katonatiszt oly feltűnő módon hangsúlyozta a »fiatalabb jelzőt.

— Mily borzalmas volt az utolsó hőföregtet! kezdé újból Kázmér, újabb rohamot próbálván a szófukar hölgy ellen. — Remélttem, hogy akkor nem járt künn; tette hozzá s hosszu pillantást vetett a leányra.

— Bizony nem; válaszolt Bogdanovics a leány helyett. — Nekem más dolgom is van; én azzal voltam elfoglalva, hogy a burgonyát betakarítsam. Lásza egész vagyon van ott krumpliban — mutatott azután a szűrőkre. — Ebben a földben minden megterem; minden ásonyi föld aranyrá változik; folytatá azután, megismogatván villáját, mint az említett áso volna, azután pedig az előtte lévő sziltbe döfte.

Eszteendőre, kezdé ismét, rizsültetvényekkel tesz kísérletet; az nagyszerű vállalat lesz. Nem tudna Ön erre nézve tanácsot adni. Hogyan csinálják ezt Tirolban, ahol ön helyőrségen van.

— Bizony meg kell vallanom, hogy nem ügyeltem rá; viszonzá Kázmér.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

B. Bánffy kihallgatáson.

Budapest, október 21. (Saját tud. táv.) A király ma majdnem másfél órai kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. E kihallgatásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak politikai körökben.

Orosz császár s német császár.

Karlsruhe, október 21. (Saját tudósítónk távirata.) A német császár rövid látogatása Darmstadtban és a császár viszontlátogatása Wiesbadenben, mely csak két óráig tartott, itteni jól értesült körök állítása szerint nem volt egyéb udvariasságnál. A német császár környezetéből azonban az a hír szivárog ki, hogy Vilmos császár igen elégedetlen volt e találkozás eredménytelensége miatt.

Páris, október 21. (Saját tudósítónk táv.) Az itteni lapok nem tulajdonítanak politikai fontosságot Vilmos császár »tolakodó« előzenységének a császár iránt. A kormány felhivatalos lapja, a Temps vezérlő cikkelyben igyekszik megnyugtani a francia nemzetet azt mondván, hogy a császár érzelmei, melyeket párisi tartózkodása alatt nyilvánított, egy-két hét alatt nem változhatnak.

Az ág. evang. konvent.

Budapest, okt. 21. (Saj. tud. távir.) Az ág. evang. konvent ma kezdődött. Br. Prina y Dezső nyitotta meg, aki beszédjében megemlékezett a millenniumról, a keresztény felebaráti szeretetről és a hazaszeretetről.

Olasz trónörökös násza.

Bari, október 21. (Saj. tud. távirata.) Reggel fél 10 órakor a »Savoya« feltűnt a szemhatáron. Fedélzetén a fejedelmi személyiségekkel s kíséretében egy hajórajjal. A kikötőben és a városban óriási közönség gyűlt egybe. A házakat fellobogózták.

Belga hadsereg ujjaszervezése.

Brüsszel, október 21. (Saját tud. táv.) A »Reform« közlésezi a kormány javaslatát a hadsereg ujjaszervezéséről, mely szerint a hadi létszám az eddiginek kétszeresére emeltetnék.

Roseberry és a németek.

Glochester, október 21. (Saj. tudósít. táv.) Rosebery lord a technikai iskola felavatásán beszédet mondott, melyben panaszkodik, hogy Angliában kevés ilyen iskola van. A németek sokkal előbbre vannak. Bámulja és csodálja ezt a munkaszerető népet, mely a legnagyobb tökélyre visz mindent, amire vállalkozik.

Az orleáns-i hercege násza.

Páris, okt. 21. (Saját tud. táv.) Aumale hercege gyöngékedése miatt nem jelenhetik meg orleáns-i Fülöp esküvőjén Schönbrumban; ehelyett D. Eu gróf által képviselteti ott magát.

Spiritizmus és párbaj.

Duszeldorf, okt. 21. (Saját tud. távirata.) A törvényszék hat egyént, köztük két katonatisztet 5—6 havi fogházra, illetőleg várfogságra elítélt a spiritizmus fölött támadt differenciák miatt történt párbaj-kihívásokért és a becsületbírótság megsértéséért.

Örmények oroszok ellen.

Konstantinápoly, október 21. (Saját tudósítónk táv.) Hírszerint külföldi örmények fenyegették Nelidov orosz nagykövet biztonságát. Széleskörű intézkedéseket tettek?

Sikkasztó a kiállítási irodában.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. táv.) Salamon Miksát, a kiállítási sajtó osztály irnokát letartóztatták, mert a reá bizott ingyen vasuti jegyeket elsikkasztotta és elárusította.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradí hetivásár.

— Október 20. —

Vásári árjegyzék a nagyváradí piacon 1896. október 20-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 7.— Uj buza 6.80 Kétszeres buza. 6.——5.80. Rozs 6.——5.80 Árpa 4.00—3.80 Zab 4.80.—4.70 Tengeri 3.25 uj 3.20 Borsó 15.— Lencse 18.— Bab 7.— Köleskása 12.00 Burgonya 2.20 Lángliszt 13.00 Zsemlyelisz 12.50 Fehérkenyér liszt 11.50 Barnakenyér liszt 10.— széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 54.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.25. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermázsza kő-só 10.70, nyers fagygyu 25.00, olvasztott fagygyu 35.—, szappan 25.—, birka gypju — magyar gypju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 36.— uj bor 21.—, mész 1.10, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 10.— köles 6.— repcze 11.00, dió 18.—, mogyoró 15.— aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 26, bors 1.20, paprika 1.60 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —.— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. október 20-ról egy pár első rendű jármás ökör 280—330 egy pár másodrendű jármás ökör 230. 285, egy pár harmadrendű jármás ökör 130, 190. 1 pár fejős tehén 95—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—70, 1 drb. veres borju 09—15 1 drb. fél éves borju 16—26. 1 drb egy éves borju 25—38. két éves borju 35. 58. 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, —, 1 pár egy éves sertés —, —, 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igás ló 60. 90 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 12—16 borjubőr 4—5.50 1 pár lóbor 8.—9. 1 pár juh-bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi október hó 20-ról: Tiszta buza körülbelül 800 hltr, kétszeres buza 450 hltr, rozs 850 hltr, árpa 350 hltr. zab 350 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 1200 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 20. jármás ökör 450, fejős tehén 262, borju 163, bivaly 5, juh és bárány 250 ló 250.

Terménytőzsde.

Budapest, október 21.

B u z a	őszre, bácskai	7.85
•	őszre, északi	7.95
•	október-novemberre, bácskai	8.00
•	okt.-nov.-re északi	7.90
R o z s	őszre bácskai	6.75
R o z s	őszre, északi	7.00
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	0.00
•	okt.-nov.-re, északi	0.00
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
•	okt.-nov.-re, északi	0.00

Bécs, október 21.

B u z a	tiszai	8.15—8.45
•	bánsági	7.90—8.35
•	bácskai	7.75—8.25
•	szokványáru őszre	8.28—8.30

B u z a szokványáru tavaszra	8.39—8.41
R o z s tiszavidéki	0.00—0.00
• szokványáru őszre	0.00—0.00
• szokványáru tavaszra	7.22—7.25
T e n g e r i magyar	4.70—4.80
Z a b, magyar kereskedelmi	6.20—6.40

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—

Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tizszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járadék papirban	101.10
Osztrák járadék ezüstben	101.10
Osztrák járadék aranyban	121.53
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	944.—
Magyar hitelbank részvény	403.50
Osztrák hitelintézeti részvény	866.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	863.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.85
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Főtiszt. lelkesz urak
figyelmébe!

Szent László-könyvnyomda

részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány
raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekelt anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Keresztelt anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltertek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekelt kivonata 100 db	65 kr.
Keresztelt kivonata 100 db	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	30 kr.
Gyontató-cédula 500 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	25 kr.

Gyászra szánt ruhák haladéktalanul festetnek.

Uj ruhafestőde- és vegytisztító

gyűjtő-telep, Nagyvárad, Fő-utca, Orsolya-zárdával szemben.

Van szerencsénk ajánlani a modern technika legújabb vívmányai szerint
gőzerőre újonnan berendezett gyárunkat

festésre és vegyi tisztításra.

Utcái és bálai toalettek, uri-, női és gyermek ruhák, papi és
tisztí egyenruhák stb., himzések és kézimunkák, csipkék, szövet és
csipke függönyök, kendők, butorszövetek és selymek tisztíttatnak
és festetnek

a legmérsékeltebb árakon.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

NYÁRY JÓZSEF és FIAI

ruhafestő és vegytisztító gyárosok.

(202) 4—6

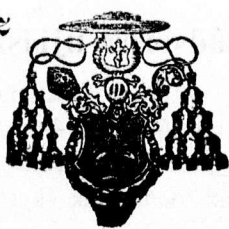
Tessék árjegyzéket kérni.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Főmagasságu Dr. Schlauch Lőrincz

bibornok ur Ö Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY

és TÁRSA

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku angol és francia kelmékel berendezett raktárunkat a t. közönség
figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legújabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat
keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári árakon.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk.

(214) 5—20

Jutányos, határozott árak.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.